

په خپله ژبه

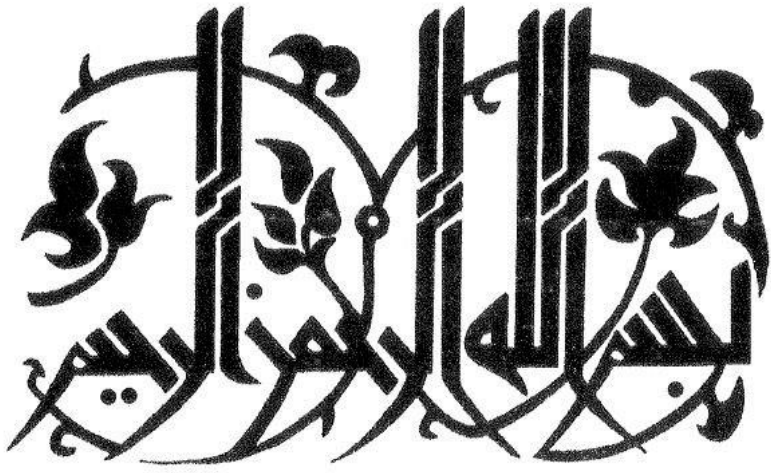
په نړۍ کې تر ټولو نوې او ګړندۍ
ګړنلاره د معمارانو او اېنجنیورانو له پاره

لیکوال:

ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

مياشت - کب / کال - ۱۴۰۳

Ketabton.com

BIM په خپله ژبه

ليکي پوهه:

سرليک: BIM په خپله ژبه

ليکوال: ډاکټر مهندس حشمت الله و، اتمر و،

ابدپټور:

د پڅښتې پيزان: ډاکټر مهندس حشمت الله و، اتمر و،

خپرندوی:

چاپشمېر: ۱۰۰

چاپ نېټه: میاشت - کب / کال ۱۴۰۳

واټس اپ: +۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

برېښنالیک: atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له لیکوال او خپرندوی سره خوندي دي، بي اخځ
بنوونې ترې د گټې اخیستنې اجازه نه شته.

BIM په خپله ژبه

لړلیک

چوپړی

سرلیک

- ۱ ..... پڅښتنی
- ۲ ..... بسم الله الرحمن الرحيم
- ۳ ..... لیکي پوهه:
- ۴ ..... لړلیک
- ۶ ..... تران (پیل، شروع، برید)
- ۸ ..... د یادښتونو له پاره:
- ۹ ..... **بیم** څه شی دی؟
- ۱۱ ..... د **بیم** د ودې وړاندوینه:
- ۱۲ ..... معماري:
- ۱۳ ..... سپول انجینري:
- ۱۴ ..... میخانیکي، بریښنایی او پلمینګ (MEP):
- ۱۵ ..... ساختماني انجینري:
- ۱۵ ..... **بیم** د پروژې د ټیم په اوږدو کې:
- ۱۶ ..... **بیم** - اوس او راتلونکی:
- ۲۱ ..... لنډ پېڅلیک:
- ۲۴ ..... په **بیم** باندې څو جوړې شوي ودانۍ:

BIM په خپله ژبه

.....

- ۳۰ ..... زما طرحه د **بیم** خونې له پاره:
- ۳۲ ..... څنگه ټیکنالوژي، د ودانۍ بڼې بدلوي؟
- ۳۴ ..... **بیم** څه دی؟
- ۳۵ ..... **بیم** د معلوماتو ماډل جوړول:
- ۳۷ ..... **بیم** او د هغې نړیوال شرطونه:
- ۴۵ ..... **بیم** د تاسو له پاره څه کولای شي؟
- ۴۶ ..... د **بیم** تر ټولو بڼه پوستکالي:
- ۶۶ ..... د **بیم** گټې:
- ۷۱ ..... د سند خپرولو ماډل - د **بیم** وړاندې کول د حل لاره ده.
- ۷۴ ..... اخذوک:
- ۷۵ ..... د چاپ شویو کتابونو لېست
- ۷۸ ..... د کار لاندې کتابونو لېست
- ۷۹ ..... د امکان او وخت په صورت کې
- ۸۰ ..... د پختۍ څټ

BIM په خپله ژبه

تران (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إِجْلَالًا
لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خُضُوعًا لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى
اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ .

بي پایه ستاینه او بي حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چي د وجود ماني او کاینات يي د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل سپېڅلي ذات او عبادت د حقيقت له پېژندلو پرته جوړ کړل. هغه د ذات پوهه، عالي، لوړ او بنکلي نومونه دي، او کائناتو د پيدايښت يوه حتمي لامل دی. عظمت، د تولي نړۍ موجودیت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق د رسيدو جوهر په يوه والي کي د اعتراف، تباهي او بي وسي يوه له لورو وسيلو څخه دی.

گرانو لوستونکو!

دا ځل مي و غوښتل د BIM په هکله ياني (يعني) په نړۍ کي تر ټولو نوې او گړندۍ کړنلاره (د څومياشتو کړني په څو شيبو کي) د معمارانو او اېنجنېرانو (انجنيرانو) له پاره، گډ کړم. هيله لرم تر څو زمونږ ځوان معماران او اېنجنېران ترې څه گټه پورته کړي.

زما د کتابونو مېنه وال يوازې معماران او انجنيران نه دي، نه بايد اوسي، نوځکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو ليکونو کي توپير راوړم چي د هرې څانگې مېنه وال په کي ډېر شي، دا کار به ما دېته اړ کړي چي ليکنې مي توپير و لري او هم به مي مينه وال ډېر شي.

BIM په خپله ژبه

پاکه ربه!

زموږ له پاره خپله لاره به ستونزې کره، تر څو موږ له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه به پېژنو. زموږ سره مرسته و کره تر څو مو په وجود کې د غرور نڅینه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپیڅلو بنده گانو څخه مو و بولي.

- ځینې لیکوالان غواړي چې پیڅلیک په لمړیو چوپړو کې وي، مگر ما وغوښتل چې لمړی **بیم** په هکله مالومات وړاندې او بیا یې پیڅلیک راولم.
- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هېله کېږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره شریکه کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

په در نښت
ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

BIM په خپله ژبه

.....

د یادښتونو له پاره:

- ..... -۱
- ..... -۲
- ..... -۳
- ..... -۴
- ..... -۵
- ..... -۶
- ..... -۷
- ..... -۸
- ..... -۹
- ..... -۱۰

BIM په خپله ژبه

بیم څه شی دی؟

د ودانۍ معلوماتو ماډلینګ (BIM) یوه هوبښیاره 3D ماډل پراساس پروسه ده چې د معمارۍ، انجینرۍ او ساختماني (AEC) مسلکيانو ته بصیرت او وسیلي ورکوي ترڅو په ګټوره توګه د ودانیو او بنسټیزو ودانیو پلانونه، ډیزاینونه، جوړ او برابر کړي.

BIM په خپله ژبه

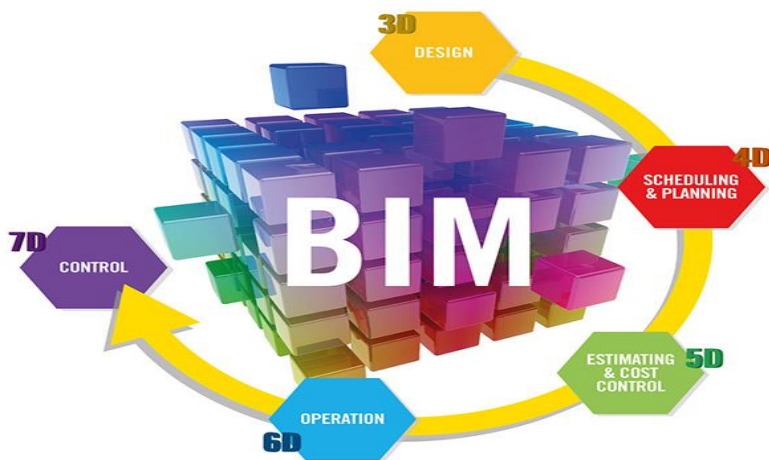
Building Information Modeling

د ودانۍ معلوماتو ماډلینګ (BIM) د جوړ شوي شتمنۍ له پاره د معلوماتو رامنځته کولو او اداره کولو هوایستیک پروسه ده.

د هوښیار ماډل پراساس او د کلاود پلیټ فارم له خوا فعال شوی، **بیم** جوړښت شوي، خو ډیسپلینري ډیټا کډوي (مدغم) کوي ترڅو د خپل ژوند دورې په اوږدو کې د یوې شتمنۍ ډیجیټل ننداره (نمایش) لاس ته راوړي (تولید کړي)، له پلانونو او ډیزاین څخه تر ودانولو او عملیاتو پورې.

BIM په خپله ژبه

د بيم د ودې وړاندوينه:

غواړئ!

د بيم له پاره په راتلونکي پوه شئ؟
يا وگورو چې مورنځنګه خپلو سيالانو ته څير شو؟

د نړيوال گټه او رجحاناتو تحليل کولو سره، د Frost & Sullivan راپور ستراتيژيک اړتياوې، د ودې فرصتونه په گوته کوي، او هلته يې د پوستکالي هر لوی چمتو کونکي بيا کتنه کړي.

د بيم کاروونکو او بيم - متجسس يو شان له پاره مناسب، ډوب کړئ.

BIM په خپله ژبه

معماري:

د ماډلینګ وسیلو په کارولو سره نظرونه وپلټئ چې تاسو سره مرسته کوي، ستاسو ډیزاینونه په لوړه کچه توضیحاتو کې معاینه کړئ.

د ورځې له رڼا څخه د هوا جریان تحلیل پورې، زموږ د ودانۍ معلوماتو ماډلینګ (BIM) سویټ د ډیرو نوښتونو او ګټورو ډیزاین پایلو ته لاره پرانیزي.

BIM په خپله ژبه

سپول انجینري:

بیم ملکي انجینرانو سره په ډیجیټل ډول د بدیل ډیزاین پریکړې سپړلو کې مرسته کوي، نور توضیحات ترلاسه کوي، او همغږي لوروي.

د **بیم** کارول د پروژې د ژوند دورې په اوږدو کې خیر(دقت)، وړاندوینې او پوهه ډیروي، د زړه رابنکونکې پایلې رامنځته کوي او د برخه اخیستونکو له پاره د معلوماتو له خوا پرمخ وړل شوي تضمین چمتو کوي چې پروژې به د مهالویش او بودیجې سره سم تحویلېږي.

BIM په خپله ژبه

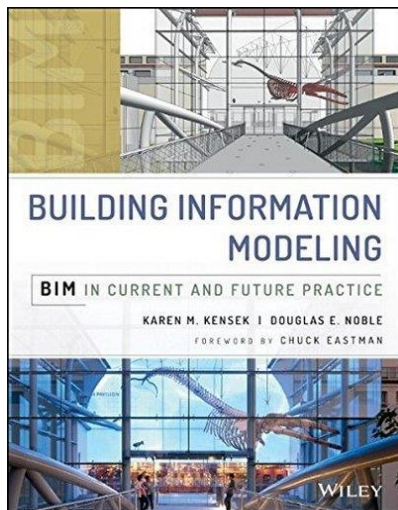
میخانیکی، بریښنایی او پلمبینګ (MEP):

د **بیم** په پروسه کې د ډیزاین، توضیحاتو، اسنادو، او جوړونې سیستمونو کارول د MEP پروژې تیمونو ته بصیرت ورکوي چې مخکې له مخکې د غوره ډیزاین پرېکړې وکړي.

د **بیم** شریک شوي معلومات او د همکارۍ طبیعت د خطر کمولو، ښه دقت او ساختماني وړتیا، او غورو (مطلوبو) ډیزاینونو پایله ده.

BIM په خپله ژبه

ساختماني انجینري:

د ساختماني ډیزاین او انجینري متخصصین د ساختماني سیستمونو ډیزاین، توضیحاتو، سندونو او جوړولو له پاره **بیم** کاروي.

بیم د پروژې د ټیم په اوږدو کې:

- مرستی (همکارۍ) ته وړتیا ورکوي.
- د ډیزاینونو په ښه والي (ښه کولو کې) مرسته کوي.
- ځیر، ښه کول، او ډیزاین سره د جوړونې سره نښلوي ترڅو پروژې گړندی او اغیزمنې وړاندې کړي.

BIM په خپله ژبه

بیم - اوس او راتلونکی:

BIM په خپله ژبه

BIM (بیم)

۱. چېرې (چېرته)؟
۲. څه وخت؟
۳. څنگه؟
۴. څه؟
۵. څوک؟
۶. ولې؟

BIM په خپله ژبه

د انسان د ژوند ټولې برخې د ټیکنالوژۍ له خوا اغیزمنې شوي دي.

ټیکنالوژي د یوه هیواد په پرمختګ او اقتصاد باندې دومره اغیزې لري چې حتی د ټیکنالوژۍ پرته د یوه هیواد تصور هم ناشونی دی.

که له ټیکنالوژۍ پرته د نړۍ شپې او هغه خدمات چې ورته وړاندې کېږي، نو تصور وکړئ چې په کومه پېړۍ کې یو او ژوند څومره بې مانا (معنی) بنسکاري، نو ټیکنالوژي د انساني ژوند په پرمختګ سر بېره پر یوه نېکمرغه ژوند هم اغیزې کوي. عصری ژوند او معاصر هم مانا (معنی) ورکړی ده.

BIM په خپله ژبه

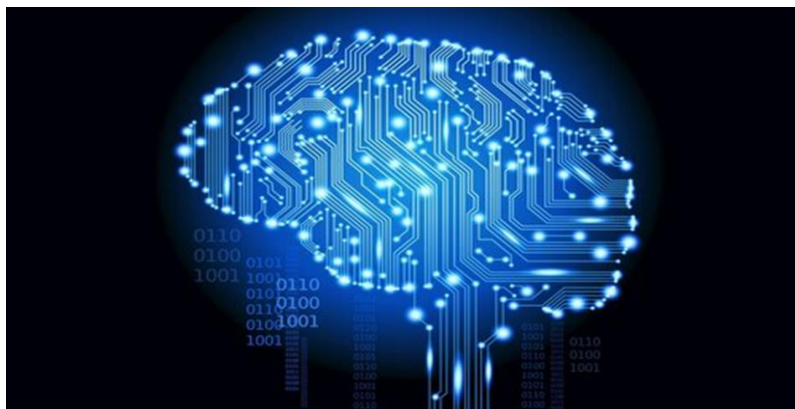

د مغزو څپې، پاسورډون، نسواري (قهوه ای) موټرو فلوټینګ فارمونه
یوازې ځینې نه هېرېدونکي اختراعات او نوښتونه دي چې زموږ
راتلونکی جوړوي.

BIM په خپله ژبه

سخت کار ته اړتیا نشته

هوښیار کار کولو ته اړتیا شته

BIM په خپله ژبه

لنډ پېڅليک:

د **بیم** مفهوم د ۱۹۷۰ لسيزې راهيسې شتون لري.

د "ودانی مودل" اصطلاح، چې د **بیم** مانا معنی لري لکه څنگه چې نن ورځ کارول کېږي، لومړی د ۱۹۸۰ لسيزې په منځ کې په مقالو کې کارول شوی و:

- د سایمن روفل لخوا په ۱۹۸۵ کې په یوه مقاله کې او وروسته د رابرت لخوا په ۱۹۸۶ کې یوه مقاله خپره شوه، بیا په **GMW Computer Ltd** کې، د **RUCAP** پوستکالي جوړونکي، د لندن په هیټرو هوايي ډگر کې د دې پوستکالي غوښتنلیک ته اشاره وکړه.

د "د معلوماتو د جوړولو ماډل" اصطلاح په لومړي ځل په ۱۹۹۲ کې د **G.A** له خوا په یوه مقاله کې جوړه شوې وه، بنسټکاره شوه.

BIM په خپله ژبه

په ۲۰۰۲ کې، Autodesk یوه سپینه پاڼه خپره کړه چې عنوان یې "د معلوماتو ماډلینګ جوړول" او نورو پوستکالي پلورونکو په ساحه کې د دوی د بنسټنیا ادعا کول پیل کړل.

په ۲۰۰۳ کې، د Autodesk ونډې له خوا کوربه شوی، د بینتلي سیستمونه او ګرافیسافت، د نورو په منځ کې د صنعت لیدونکي، د دې اصطلاح مشهور او معیاري کولو له پاره دا د ودانولو پروسې ډیجیټل استازیتوب له پاره د عام نوم په توګه مرسته وکړه.

BIM په خپله ژبه

د برنامو مخکښ رول لکه RUCAPS، سوناتا او ريفليکس د ليزرين او همدارنگه د انجینري شاهي اکاډمي له خوا پېژندل شوی. له هغه وخته چې گرافيسوفټ د خپلو سيالانو په پرتله ډېر داسې حلونه وړاندې کړي، ليزرين د دې د ArchiCAD برنامې "په بازار کې يوه له غوره **بیم** حلونو څخه" گڼلی.

د **بیم** پلي کول، لکه څنگه چې دا په شخصي کمپيوټرو کې د CAD لومړی محصول و چې د 2D او 3D او جیومیټري جوړولو توان لري، او همدارنگه د شخصي کمپيوټرونو له پاره لومړی سوداگریز **بیم** محصول و.

BIM په خپله ژبه

په BIM باندې څو جوړې شوې ودانۍ:

د مسلماني عراقی معماري څو په زړه پورې او غوره طرحې .
لاندې طرحې هغې ته يې د ۸۹ درجې معماري مستعار نوم (لقب)
ورکړ او د سرو زرو مډال يې هم په نصیب شو .
وروسته د هغې د مړينې نه، هغه د نړۍ په کچه خورا مشهوره شوه .

د حیدر علی ایف تجارتي مرکز (باکو- آذربایجان)
معماری طرحه: زها حدید

BIM په خپله ژبه

د حیدر علی ایف تجارتي مرکز (باکو - آذربایجان)
معماری طرحه: زها حدید

معماری طرحه: زها حدید

BIM په خپله ژبه

معماری طرحه: زها حدید

معماری طرحه: زها حدید

BIM په خپله ژبه

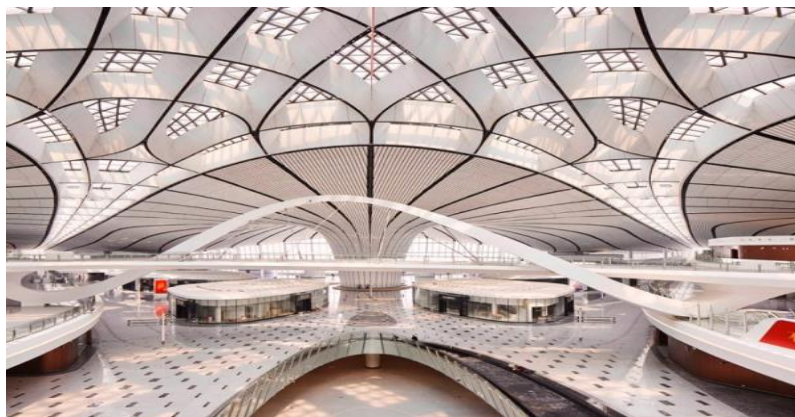
معماری طرحه: زها حدید

معماری طرحه: زها حدید

BIM په خپله ژبه

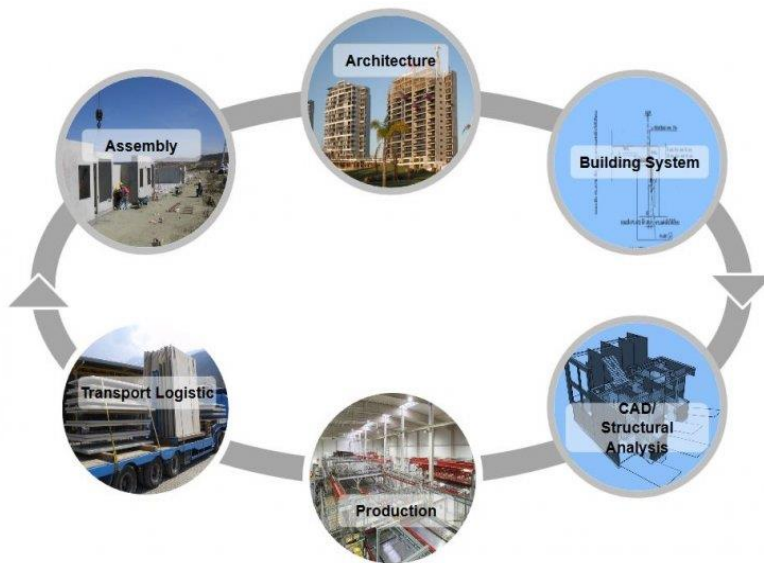

معماری طرحه: زها حدید

BIM په خپله ژبه

BIM په خپله ژبه

زما طرحه د **بیم** خونې له پاره:

زما طرحه د افغانستان د **بیم** خونې له پاره د امریکا اوتوډیسک کمپنی ته په کال ۲۰۱۷ زېږدي کې لېږل شوې وه. کمپنی غوښتل چې دلته په هېواد کې د **بیم** خونه جوړه او د پوستکال نه یې معماران او انجینران گټه تر لاسه کړي. ما د بیم د کړنې پیسې نه درلودې او هڅه مې وکړه ترڅو د تېر شوي جمهوریت نظام نه په دې هکله مرسته تر لاسه کړم، خو..... د نوي نسل له پاره یې هېڅ، ونه کړل.

BIM په خپله ژبه

BIM آمد و BIM آمد
BIM از راه دور آمد
BIM سلامت باشد
AutoCAD خجالت باشد
BAU به همراه دارد
زیاد نوآوری ها دارد
تنبلیان را بیکار سازد
غافلان را بیدار سازد
جوانان راهوشیار سازد
کهنسالان را وادار سازد

زما لنډ، کوشنی، گود او مات شعر د **بیم** په هکله چې په کال ۲۰۱۷ زېږدي کې مې جوړ کړی و او په څو سايټونو کې ثبت او خپور شوی هم دی.

BIM په خپله ژبه

څنگه ټیکنالوژي، د ودانۍ بڼې بدلوي؟

BIM په خپله ژبه

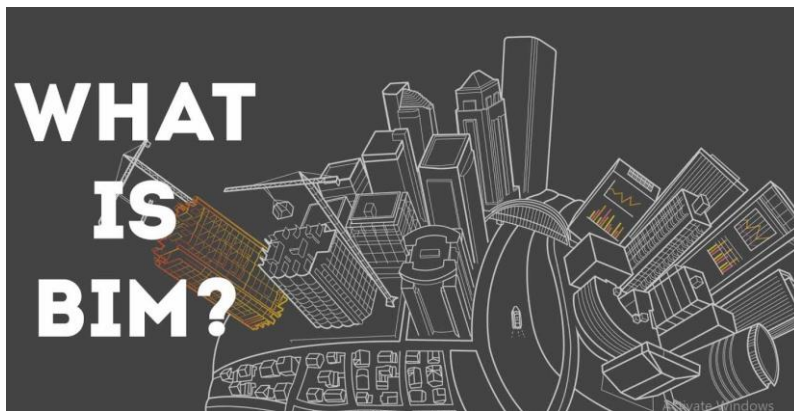
ودانيزو صنعت کي د دن ورځي اجرايوي رييس له پاره، د بنسټيز يا ودانيزو پروژو په گړندي او گټوره توگه وړاندي کولو هڅه کول، هيڅکله ډيري ننگونکي نه دي.

د گټې (موثریت) د ښه کولو هڅې په بازار کي ستونزمني دي چې ډيري وختونه د ټيټو حالاتو، تېرېدونکي تدارکاتو، د مهارتونو نشتوالی، ليکي.

بي اعتباري او پيچلي اکمالاتي ځنځيرونه تعريف شوي دي.

BIM په خپله ژبه

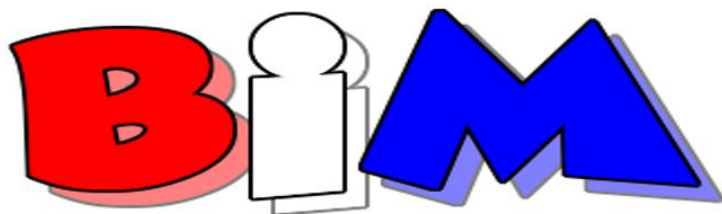

بیم څه دی؟

BIM په خپله ژبه

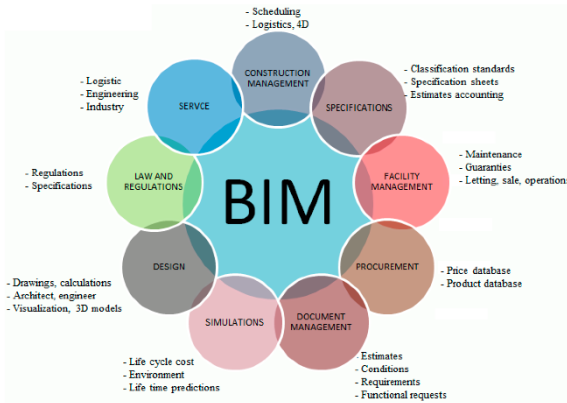

بیم د معلوماتو ماډل جوړول:

دا د ډیجیټل ټیکنالوژیو ملاتړ کولو یوه عامه لاره ده چې د دوی د ژوند په ټولو برخو کې د فزیکي جوړښت شتمنیو ډیزاین، چمتو کولو او ساتنې کې د لا (ډېرو، نورو) اغیزمنو میتودونو کارولو وړتیا ورکوي.

BIM په خپله ژبه

BIM په خپله ژبه

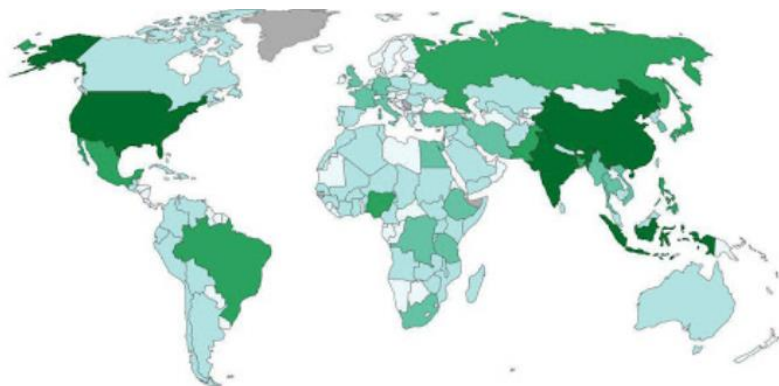

BIM and its global context

بیم او د هغې نړیوال شرطونه:

BIM په خپله ژبه

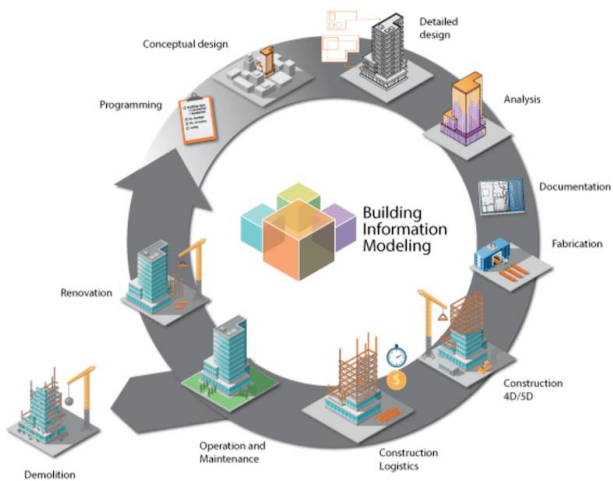

د ډیموگرافیک او ښاري کېدو په څېر رجحانات د **بیم** غوره کولو اړتیا رامنځته کړې، لکه څنګه چې ډېر اغېزمن ډیزاین او ودانۍ ته اړتیا لري.

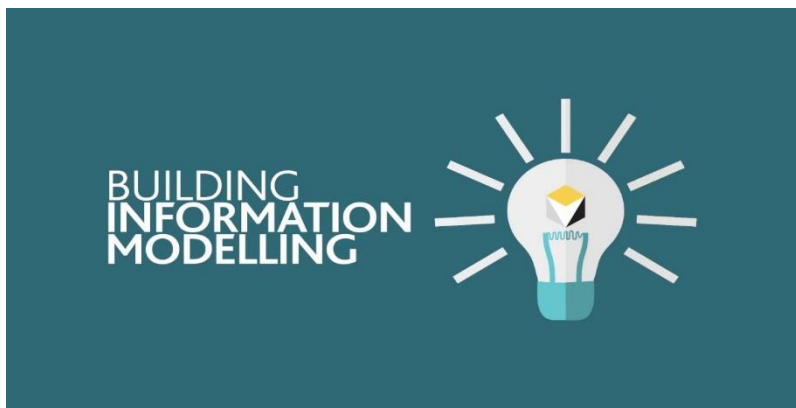
اوس د نړۍ په ډېری برخو کې د جوړولو له پاره د راتلونکي ستراتیژۍ په زړه کې ده.

BIM په خپله ژبه

بیم په ټولو برخو کې

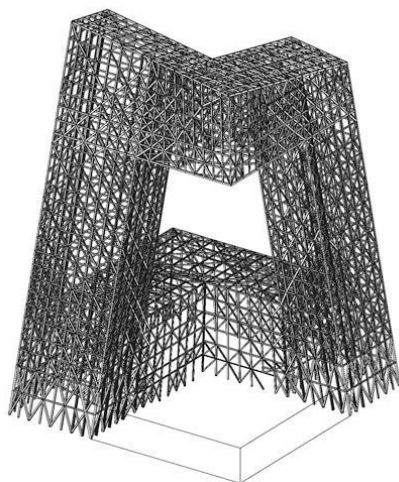
بیم د برېښنا برخه کې

BIM په خپله ژبه

بیم د ودانولو په رهبري (منجمنت) برخه کي

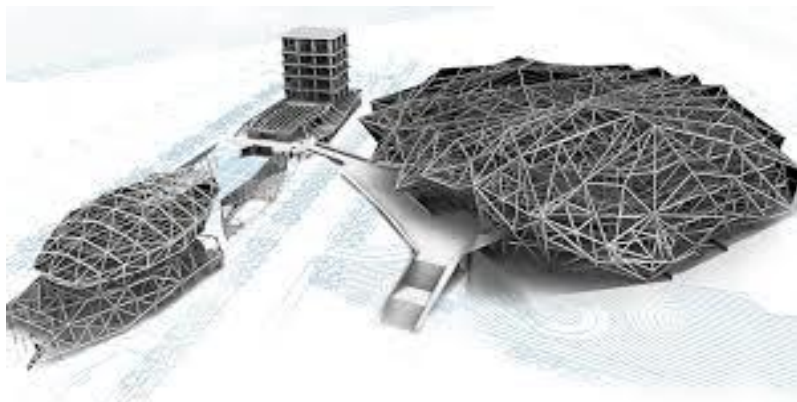

بیم د ډیزاین په برخه کي

BIM په خپله ژبه

بیم د ډیزاین په برخه کې

بیم په سیمې کې

BIM په خپله ژبه

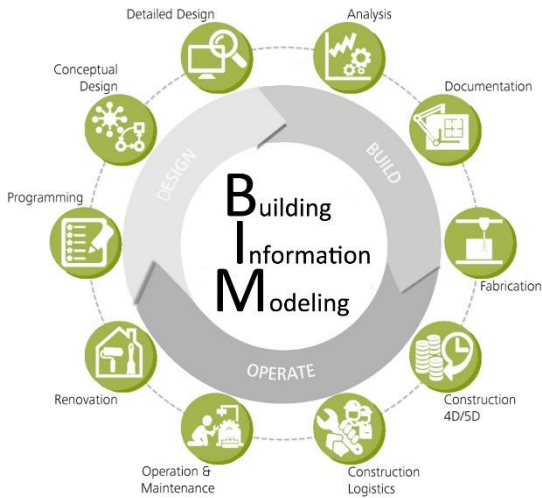
بیم په سیمې کې

بیم په نورو برخو کې

BIM په خپله ژبه

بیم په نورو برخو کې

BIM په خپله ژبه

بیم په ټولو برخو کې

BIM په خپله ژبه

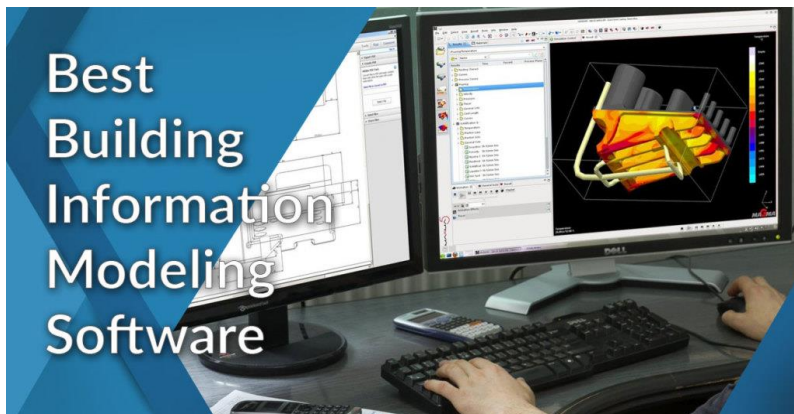

بیم د تاسو له پاره څه کولای شي؟

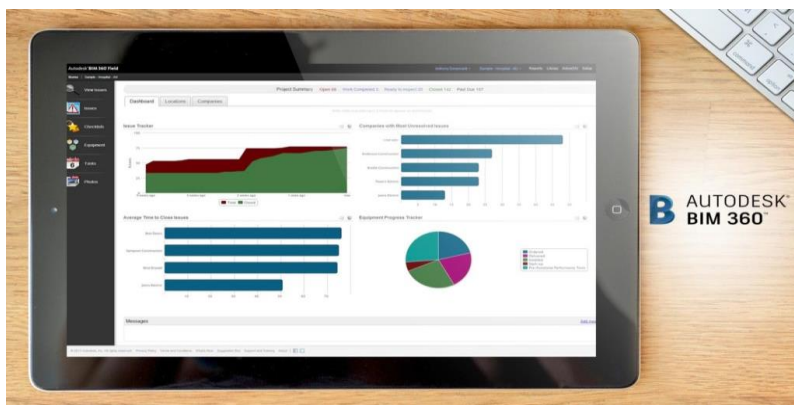
BIM په خپله ژبه

د بيم تر ټولو بڼه پوستکالي:

۱. آوټو ډيسک - بيم ۳۶۰

BIM په خپله ژبه

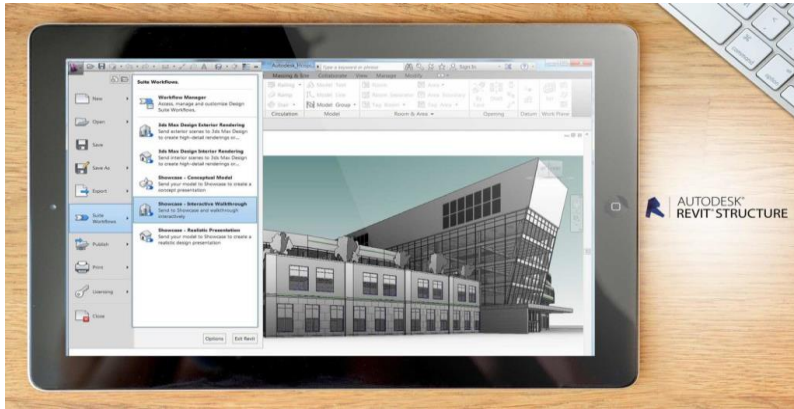
۲. تکله

BIM په خپله ژبه

---

۳. اوتو دیسک – رېوېټ سټرکچر

BIM په خپله ژبه

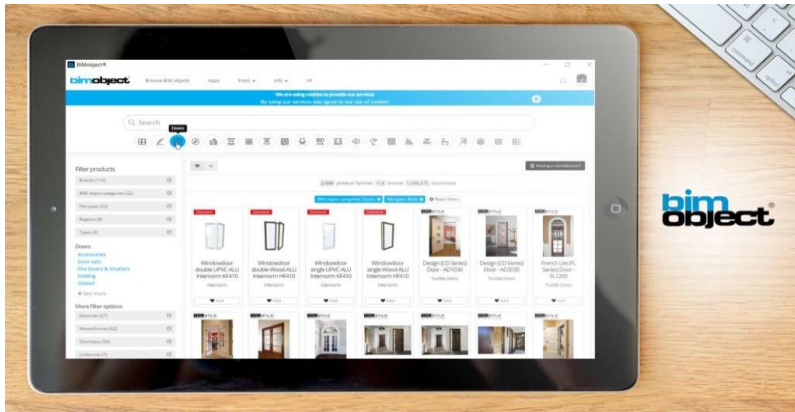
۴. اوتو دیسک – نویس ورک

BIM په خپله ژبه

---

۵. BIM اجيکت

BIM په خپله ژبه

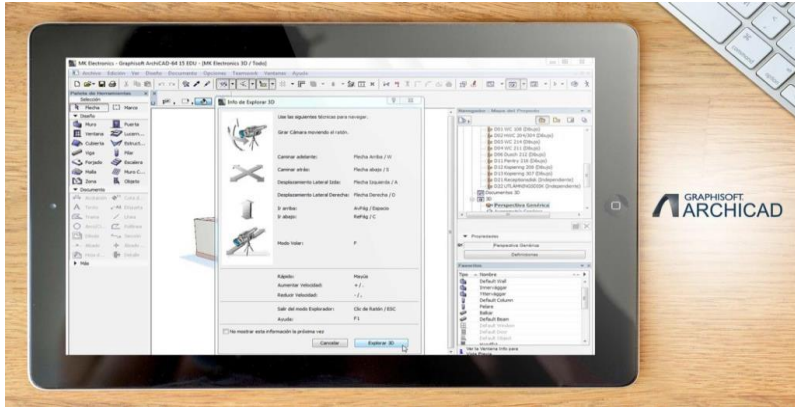
۶. بيم اګس

BIM په خپله ژبه

---

۷. گراف سافت – ارچي کاد

BIM په خپله ژبه

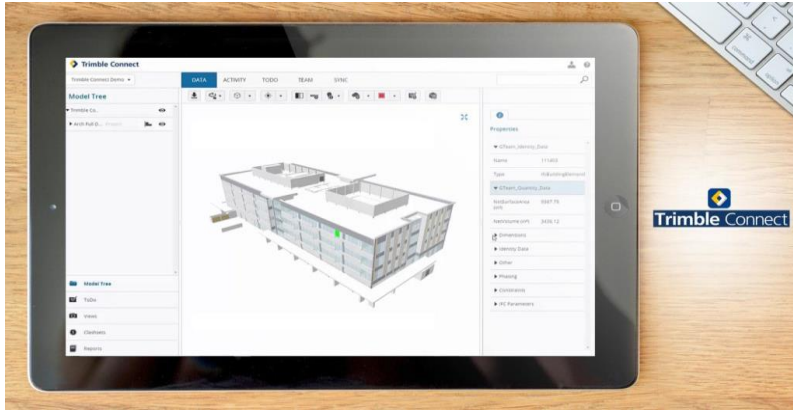
۸. ایسکو سیم – بیلدنگ دیزاینر

BIM په خپله ژبه

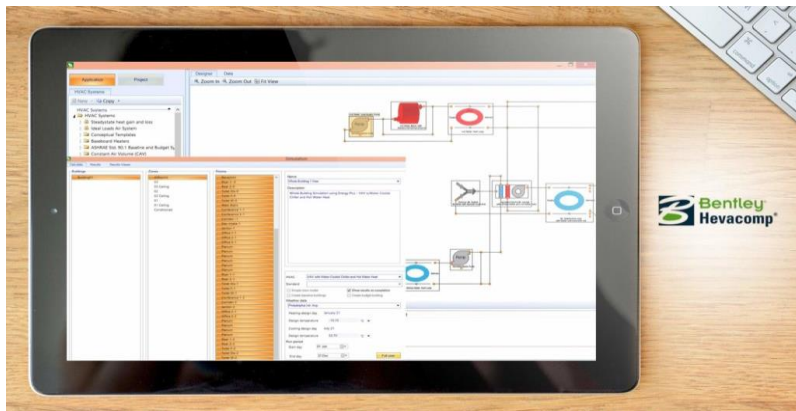
۹. ټرېمبل - کنکټ

BIM په خپله ژبه

---

۱۰. بنتلي- هېواکم

BIM په خپله ژبه

---

۱۱. پره کور

BIM په خپله ژبه

---

۱۲. سکیچ اپ

BIM په خپله ژبه

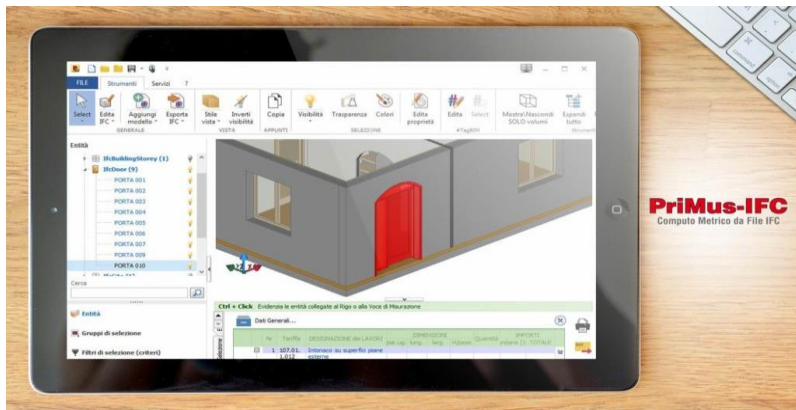
۱۳. وېکټور ورک

BIM په خپله ژبه

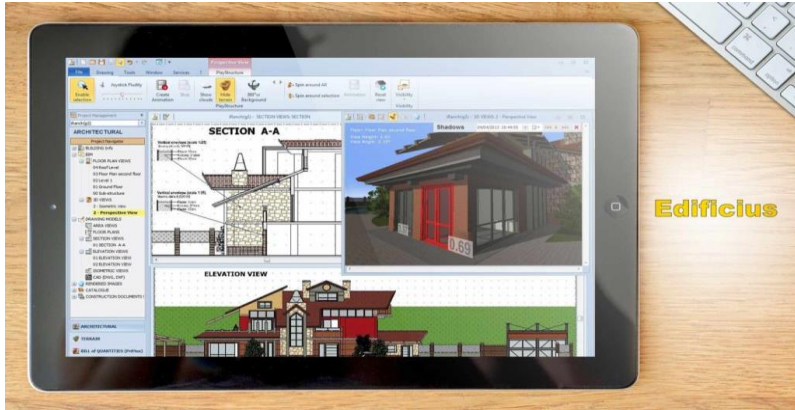
۱۴. پرایموس آی اف سی

BIM په خپله ژبه

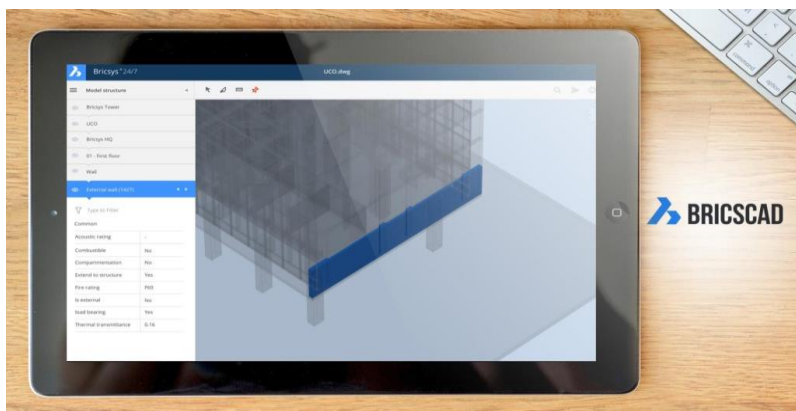
۱۵. ايډي فيسپسوس

BIM په خپله ژبه

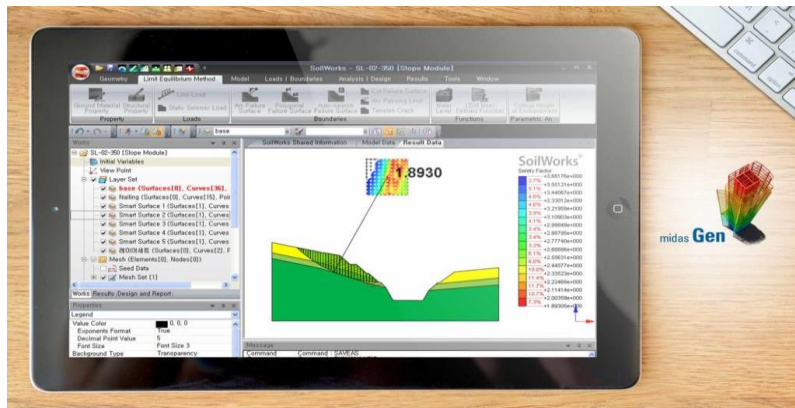
---

۱۶. برپکس کاد

BIM په خپله ژبه

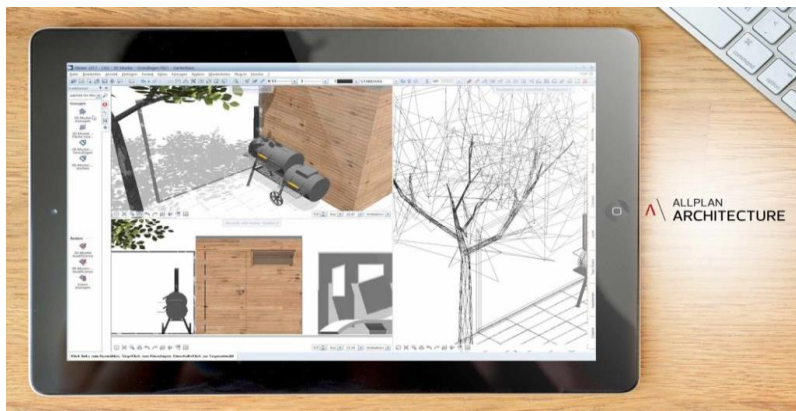
۱۷. مېداس جېن

BIM په خپله ژبه

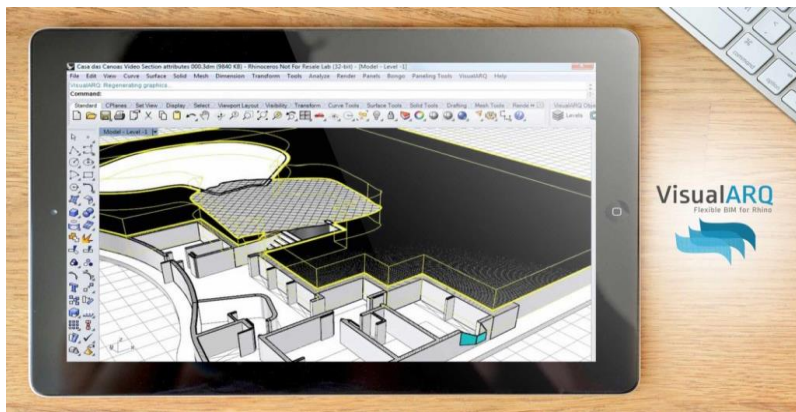
۱۸. آل پلان - ارکیتکچر

BIM په خپله ژبه

---

۱۹. وپژول آرک (آرک)

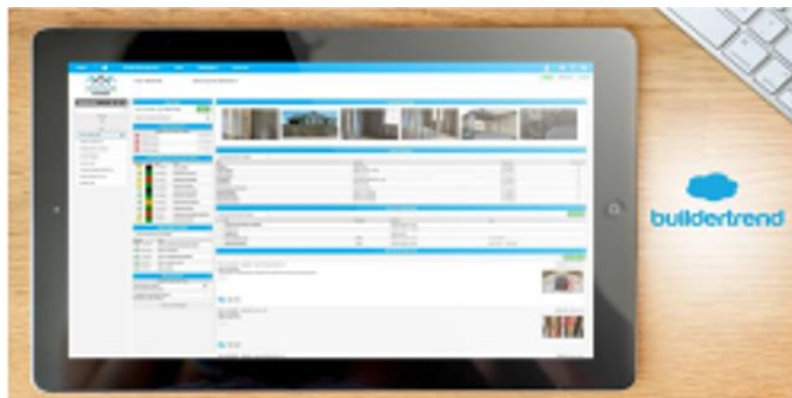

BIM په خپله ژبه

---

۲۰. بیلډر ترېنډ

BIM په خپله ژبه

The benefits of BIM

د BIM گټې:

BIM په خپله ژبه

۱- خپل شهرت ته وده ورکړئ او ډېرې دندې ترلاسه کړئ.

BIM په خپله ژبه

۲- د کیفیت بڼه کول او د عملیاتو چټکتیا.

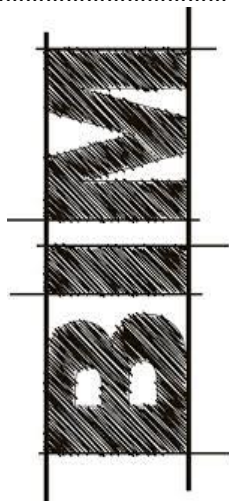
BIM په خپله ژبه

۳- د وخت او پیسو سپما (سپما کول).

BIM په خپله ژبه

دا په گډه د موجوده صنعت او نړيوالو معيارونو په کارولو سره د بريالۍ **بیم** پلي کولو بنسټ په توگه رامنځته شوی.

دا ايپ به تاسو سره ستاسو د **بیم** وړتيا بنودلو کې مرسته وکړي.

اوس هم دا کولی شي تاسو سره په سوداگرۍ کې مرسته وکړي او سيالي گټې، وساتي.

BIM په خپله ژبه

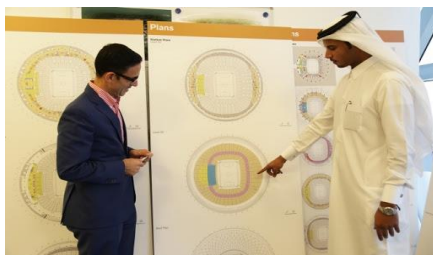

د سند خپرونو ماډل - د **بیم** وړاندې کول د حل لاره ده.

BIM په خپله ژبه

Main contractors

لوی شرکتونه د BSI Kitemark™ د موافقت د ثبوت په توګه د سندونو توپیر او صادرولو له پاره کاروي.

BIM په خپله ژبه

Supply chain partners

(Sirtificit Issuance)

د تسلسلي (سلسلي) مدیریت له پاره همکاري او مرسته چمتو کوي.

BIM په خپله ژبه

اخځوک:

Presentation by:

PHD, Architect Hashmatullah Atmar

Member of the Presidential Planning and Design Directorate

Professor of Engineering Faculty of Salam University.

2017

BIM په خپله ژبه

د چاپ شویو کتابونو لېست

۱. معمارۍ افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي (برای اساتید انستیتوت های تخنیکي و ساختمانی افغانستان)
۴. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
۵. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
۶. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معمارۍ اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معمارۍ شهر کابل (بی بی مهر)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندی اقلیم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه/ دنیای انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱۴. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱۵. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱۶. پخسه در افغانستان
۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

BIM په خپله ژبه

---

۱۹. منار جام – الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲۴. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چپر ته چي قانون نه شته (ګډوډي د افغانستان په معمارۍ کې)
۲۶. میرنه جو ما تونه ، و پخوا او نن ،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه – مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکي - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
- (تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی تخنیک
کابل)
۳۴. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او گلچپن (پښتو ناول)
۳۶. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد اول)

BIM په خپله ژبه

---

۳۹. برف ها آب ميشود
۴۰. رسم و تخنيک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد سوم
۴۱. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
۴۲. بوډا بنکاري (پښتو ناول)
۴۳. د اسلامي معمارۍ پيل
۴۴. نامنوني ژوي (پښتو ناول)
۴۵. حيوانات شوخ (ناول به زبان دری)
۴۶. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم (جلد دوم)
۴۷. د شپېلی مینه (مهینه) په کچه گری کی (پښتو ناول)
۴۸. حشمت خان د کلا معماري
۴۹. د افغان الک او آذري جلی مینه (پښتو ناول)
۵۰. د وچو بڼونه او پارکونو معماري
۵۱. د یوې بڼونکې مینان په یوه ټولگي کی (پښتو ناول)
۵۲. د ژرنده گري ماما مینه (پښتو ناول)
۵۳. په اسلامي نظام کی ودانيز پرمختگ
۵۴. شپنه ادې (پښتو ناول)
۵۵. بي زده کړې پوی (پښتو ناول)
۵۶. د مینې تاو (پښتو ناول)
۵۷. BIM په خپله ژبه (په نړۍ کی تر ټولو نوې او گړندۍ کړنلاره د معمارانو او انجینرانو له پاره)

BIM په خپله ژبه

د کار لاندې کتابونو لېست

۱. مجموعه از دروس دینی مولوی صاحب خیرالله مخدوم
(جلد سوم)
۲. سرغندوی (ناب، مشهور) پوږي
۳. لیونی لپوه
۴. کوشنی سوداگره
۵. سپین کارغه
۶. سور تنور
۷. خړه بیزو
۸. بندي مرغه
۹. توده پرستن
۱۰. د ژوند پای

BIM په خپله ژبه

د امکان او وخت په صورت کې

۱. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
۲. تاریخ معماری افغانستان
۳. حویلی های آسمان خراش
۴. ارتباط گذشته، حال و آینده در معماری
۵. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
۶. شیطان چراغ
۷. خاطره ها

BIM

Building information Modeling

Written by:

Architect PHD

Hashmatullah Atmar

February-March/2025

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**